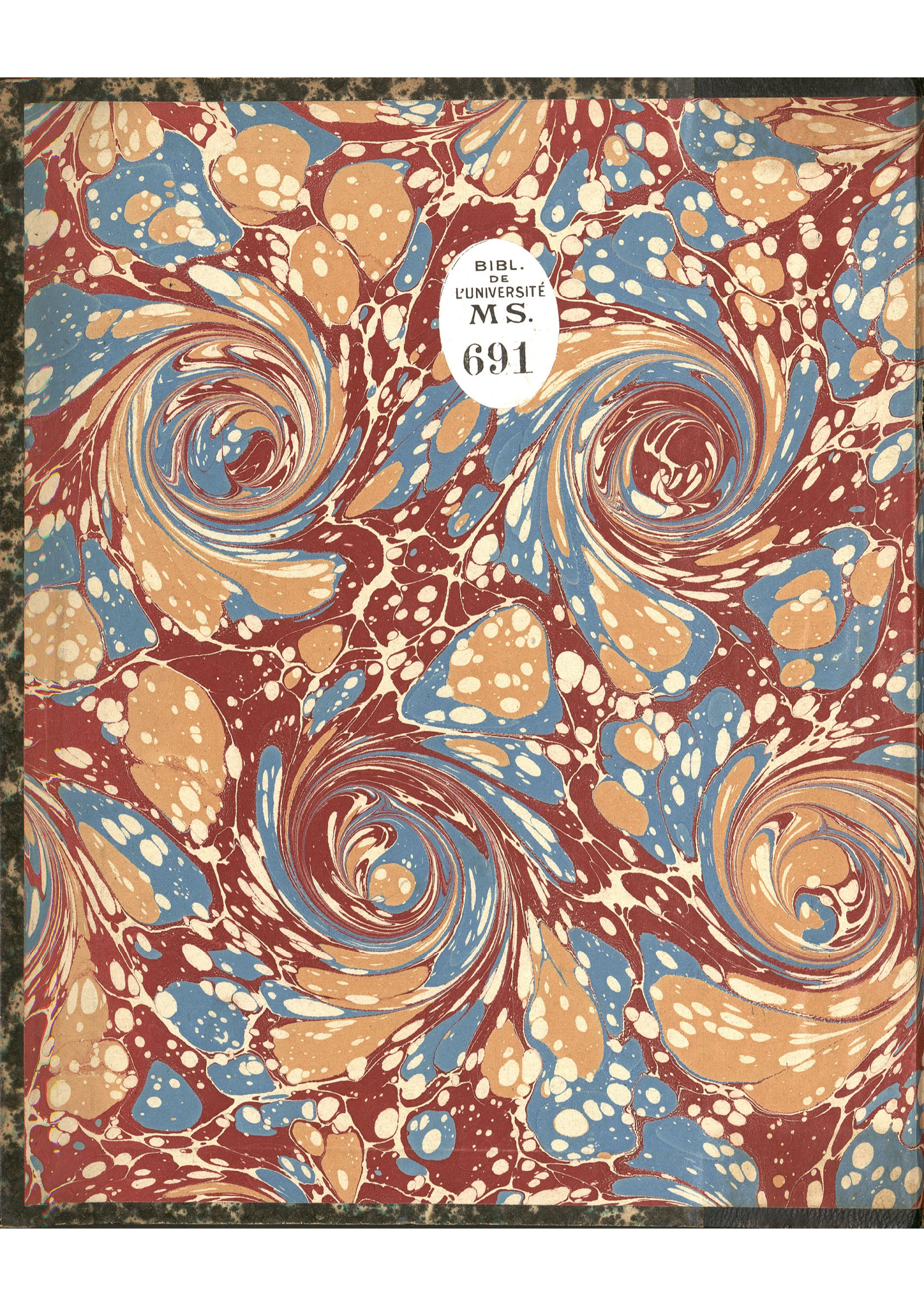

BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSITE

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
THÈSES

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
M.S.
691

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a traditional marbled paper pattern. This pattern consists of large, swirling, cell-like shapes in shades of deep red, blue, and ochre, all set against a cream-colored background. The swirls are intricate and organic, typical of hand-marbled paper. In the center of the cover, there is a white, oval-shaped library label. The label contains the text 'BIBL. DE L'UNIVERSITÉ' in a small, sans-serif font, followed by 'MS.' in a larger, bold, sans-serif font, and the number '691' at the bottom in a large, bold, sans-serif font. The overall appearance is that of an old, well-used library volume.

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.

691

Volume de 318 feuillets
(moins 33, 143, 220, 228, 239, 272, 301, 302)

20 juil. 1912.

pour le 2 Juillet à 12.

112

Au R. P. Grady

Dissertatio

de

Divinitate Religionis Mosaicae

composita

Thaddeo Stodulski Presbytero.

For the 2nd time a 10.
to A. J. Gentry

Amended

Amended. 1890. 10. 10.

Amended.

Amended. 1890. 10. 10.

Utrum Religio Mosaica
fuerit
Religio Divina?

Quidam in antiquitate tenebant legem
veterem datam fuisse a malo Deo. Di-
stinguebant enim illi Haeretici duo prin-
cipia malum unum et alterum bonum, cu-
jus haeresis auctorem fuisse Simone Magum
postea Martiorem et Valentium eandem
sententiam professi sunt. Potissimum vero
amplificaverunt hunc errorem Manichaei

Alii dicebant auctorem illius legis non
fuisse unum sed tres et nullum eorum fuis-
se verum Deum, ut quidam Ptolomeus,
partem legis dicebat fuisse datam ab Epifice
mundi quem non Deum sed numen secun-
dum esse dicebat; partem vero a Moyse et
aliam

aliam partem a Senioribus illius populi.

Tansenius contendit eam magnam fuisse
comediam respectu legis novae et ea intentio-
ne datam ut Judaei fierent praeverificatores
atque suo exemplo Christianos erudirent osten-
dendo quid possit homo gratia destitutus.

Omnes istas sententias cisque similes tan-
quam haereticas et sine fundamento erro-
neas rejicimus, et dicimus affirmative,
nempe:

Religionem Mosaicam dictam tanquam
Divinam profiteamur, et dictum nostrum pro-
bare satagemus. —

Religio ut sit divina debet.

- 1° Deum habere tutorem
- 2° Docere doctrinam Divinam
- 3° Pro ultime fine habere finem Deo dignum
- 4° Debet esse confirmata miraculis et signis di-
vinis —

Quibus positis occurrunt sequentes quae-
stiones.

stiones:

1° Utrum Religionis Mosaiicae auctor ipse Deus erat? et non Moyses neque alius quidam. —

2° Utrum omnia quae Moyses docebat divina erant? —

3° Utrum finis religionis Mosaiicae erat dignus Deo? —

4° Utrum Deus, Religionem Mosaicam tamquam veram et divinam miraculis et signis confirmavit? —

Omnes istas quaestiones in particulari elucidare studebimus et quidem dicimus. —

Pars 1^a

Religionem Mosaicam solum Deum auctorem habuisse.

1° Assertionem nostram esse de fide. Concilium enim Coletanum 1° de Confessione fidei dicens definiivit. „ Si quis dixerit vel crediderit, alterum Deum esse praescae legis alterum Evangeliorum

„geliorum anathema sit.“

Concilium Tridentinum sess 4 definivit.

„Ulriusque Testamenti, unum esse auctorem“
Certum est auctorem Novae legis Deum esse
ergo:....

2^a Probatum Scriptura Sacra Exodi cap. XX
v. 1 et sequ. „Locutusque est Dominus cunctos ser-
„mones hos: ego sum Dominus Deus tuus quo
„Duxi te de terra Aegypti, de domo servitutis.
Verba ista sufficienter probant questionem, re-
dicit esse Deum, et sequentibus dat legem
suam dicens: ibidem v. 3. et sequ. „Non habebis
„deos alienos coram me etc. ibidem v. 22. „Di-
„xit praeterea Dominus ad Moysen: haec dices
„filiis Israel: Vos vidistis quod de coelo locutus
„sum vobis“ id est: omnia haec non terrena
neque humana sed coelestia sunt; sed mea,
nempe divina. Dei veri nam hunc Deum
fuisse Deum verum ut constat ex Psalmis: 118.
v. 1. „Beati immaculati in via, quia ambu-
„lant in lege Domini.“ v. 4. „Tu mandasti

„mandata tua custodiri nimis „ et multa
alia ejusdem Psalmi „ Lex Dei immacula-
ta „ de qua dixerat „ Coeli enarrant gloriam
Dei „

3° Testimonio Sanctorum Patrum. Haec est
assertio S. Thomae qu. 98 ar 2. S. Clemens
Alexandrinus dixit: „ Vs Domini et Spiritus
Sanctus pronuntiavit ea quae in Scriptura sa-
era inveniuntur. „ Tertulianus dicit „ loquitur
in Scripturis Divinis Spiritus Sanctus. „

Si tamen ista argumenta non sufficientia
nobis esse videntur ad elucidandam nostram
quaestionem sequentia petita de ratione clare
perspicieneque docent.

1^a Moyses vere erat, missus a Deo ad obeun-
da munia Religionis divinae, eratque Sacer-
dos Dei

2^a Moyses quamvis missus erat, a Deo ad
promulgandam doctrinam Divinam quamvis
Sacerdos Dei, nunquam tamen auctor Religi-
onis divinae per seipsum promulgatae dici
potest.

- 3) Moyses doctrinam Dei in instituenda Religione Judaica nunquam falsam redderet imo neque voluit neque potuit etiamsi voluit
- 4) Israelitae doctrinam promulgatam per Moysen tanquam Divinam tenebant.
- 5) Posteriores eam prout talem profitebant
- 6) Christus in Novo foedere ejus divinitatem probat in multis.

§ 1.

Moyses vere erat minus a Deo ad obeunda munia Religionis Divinae eratque Sacerdos Dei

Spectata vita Moysi certum est eum fuisse praedestinatum a primitiis natalitiae ejus ad obeunda gravia ad quos nonnisi Deum ipsum eum vocasse.

Natus diebus crudelitatis Pharaonis, edicto cujus, omnes masculinos vita privare voluit Deus miraculose, filiae Pharaonis commiseratione praeservavit vitam Moysis qui in palatio in morumque fratrum persecutoris Educatus una

eum

cum filiis ejus scientiis imbuuntur. -

Percussa Aegyptio, altera vice mortem fugit
fugiens de conspectu Pharaonis moratus est
in terra Madian. -

Ejusmodi cura Dei, tutamenque praeservandae
vilae Moysi, nonne praecclare docet, Deum per
manus Moysi gravia obicunda intendisse. -

Probatur S. Scriptura

Exodi III. v. 2. „Apparuitque ei Dominus in
flamma ignis de medio rubi“... v. 4. „voca-
vit eum de medio rubi et ait: Moyses, Moyses.
v. 8. „Et sciens dolorem ejus (populi mei) descendi
ut liberem eum de manibus Aegyptiorum, et
educam de terra illa in terram bonam etc.
v. 10. et mittam te ad Pharaonem ut educas
populum meum, filios Israel de Aegypto.“
v. 12. „Ego ero tecum: et hoc habebis signum
quod miserim te: v. 14. Dixit Deus ad Moysen.
... sic dices filiis Israel. Qui est misit me
ad vos, - Et dixit Malachiae IV v. 4. „Me-
mentote legis Moysi servi mei, quoniam mandavi
ei“

„ei in Herob ad oem Israel praecepta et
„Iudicia.“ Et omnia capita libri Exodi
testimonium nostrae assertioni praestant.

Populus Israeliticus non minus Moysen
prout electum sacerdotemque Dei spectabat
eique obediit. Exodi XXIV 3. „Responditque
„omnis populus una voce: omnia verba Do-
„mini quae locutus est faciemus“ v. 5. Misit-
„que juvenes de filiis Israel et obtulerunt ho-
„locusta immolaveruntque victimas pacificas
„Domino, vitulos“ v. 7. Assumensque volumen
„foederis, legit audiente populo: qui dixerunt,
„omnia quae locutus est Dominus faciemus.
„et erimus obediētes“ — Ex. XIV v. 31. Et vider-
„unt Israelitae Aegyptios mortuos super
„littus maris et manum magnam quam
„exercuerat Dominus contra eos, timuitque
„populus Dominum et crediderunt Domino
„et Moysi servi ejus“ Ioan. 1. v. 19. Lex
„per Moysen data est.“

Ipsemet Moyses se missum fuisse ad po-
pulum dicit. Deuth. 1. v. 5. „Ego sequester
— et

et medius fui inter Dominum et vos, in
 tempore illo ut annuntiarem vobis verba eius"
 et Moyses in permixtis locis loquitur: "Dixit
 ad me Deus" - Haec omnia sufficienter pro-
 bant Moysen fuisse vocatum a Deo pro-
 mulgandae legis veteris nuntiumque ad ele-
 ctum populum - Exodi III 16 et IV. 1. 4. 5. 30 etc.
 Id n. semel Pharaoni inculcat, id populo
 universo quam missionem suam frequenter
 et verbis et signis et prodigiis declaravit.

§ II. ^{cur}

Moyses quamvis missus fuit a Deo ad
 promulgandam doctrinam Divinam
 quamvis sacerdos et medius inter Deum
 et populum Israeliticum quoadmodum
 in precedenti paragrapho probavimus,
 nunquam tamen auctor Religionis Di-
 vinae dici potest. - nempe.

Moyses promulgator non auctor fuit legis
 veteris. -

Prima pars probata paragrapho precedenti

ubi

ubi diximus. Iam I. v. 1 Lex per Moysen data
"est" non factum sed datum quia ab alio legem
accepit ut illam daret hominibus. Et sic
etiam dixit Christus apud Ioan VIII. v. 19. Non
"Moyses dedit vobis legem?" et ita intelligendum
est quod Paulus de eodem lege dicit ad Gala.
III. v. 19 "Ordinata per angelos in manu medi-
"atoris" - Deuth IV. 2 "Non addetis de verbum
"quod vobis loquor, nec auferetis ex eo; custo-
"dite mandata Domini Dei vestri quae ego
"praecipio vobis" v. 5. Scitis quod docuerim
"vos praecepta atque iustitias, sicut manda-
"vit mihi Dominus Deus meus; si faciatis
"ea in terra quam proressoris estis" Deuth.
V. v. 5 "Ego sequer et mediator fui inter Do-
"minum et vos in tempore ut annuntiarem
"vobis verba ejus" - id est legem ejus; sic ergo
fuit Moyses mediator inter dantem legem
Deum et populum cui lex dabatur tanquam
promulgator ejusdem legis. -

Secunda Pars. nempe Moysen non fuisse
auctorem legis Veteris manifeste videtur ex
prima

prima. Nam si Deus fuit illius legis auctor ergo Moyses non fuit. Quod ipse declaravit Moyses verbis suis. sic Nume XVI. 28 cum Core Dathan, et Abiron seditionem contra eum movissent ait ad totam multitudinem, "In hoc sciatis quod Dominus miserit me ut facerem universa quae cernitis, et non ex proprio ea corde protulerim." -

§ III

Moyses Doctrinam Dei nunquam falsam redderet imo neque voluit, neque potuit etiamsi voluit. -

Moyses in omni vita et sermone, viri optimi speciem tulit, dignusque est propter praeclaras suas virtutes cui fides habeatur. -

Partes enim viri probi sunt pietas in Deum studium virtutis, ingenuitas in confitendis suis et suorum erroribus in iisdem reprehendendis et castigandis, sancta severitas in omni candida nec fucata simplicitas. -

1^a Singulae Pentateuchi paginae spirant
tene-

tenerimam in Deum pietatem. - Opus sum-
mum exorsus est a divinae sapientiae, bonitatis
et potentiae laudatione, quas in creationis
descriptione tam magnifice expremit ut o-
mnium semper habuerit admirationem. -

Totius constitutionis Judaicae legem primariam
et fundamentalem hanc esse voluit: „ Audi
„ Israel, Dominus Deus noster, Dominus unus
„ est. Dilige Dominum Deum tuum ex toto
„ corde tuo, ex tota anima tua et ex tota for-
„ titudine tua; eruntque verba haec in corde
„ tuo et meditaberis in eis sedens in domo tua
„ et ambulans in itinere, dormiens atque consur-
„ gens. - ” Cum summa ubique dignitate et
orationis vi Dei causam apud populum col-
perorare. -

2° Magnum virtutis studium quae mende-
tur probat illae omnes leges, quas pro ex-
tirpandis vitiis sanxit; probant illae ad po-
pulum orationes, quibus ad patientiam ad
fiduciam et ad omnes virtutes excitabat. ni-
hil toto opere invenitur quo prout effici cau-
sam.

virtutis illi non fuisse charissimam. —

3° Moyses neque affectavit imperium, neque ullas dedit notas ambitionis, nunquam publicas utilitates privatis postposuit. In tota vita nihil, nisi molestias pertulit et acrimas, sacerdotum summum in republica munus Aaroni, fratris ejusque filiis in aeternum dedit hereditatem; Josuam, virum ex alia tribu, ducem populi constituit, propriis filiis in Levitarum plebem retransis. —

4 Ab assensione et adulatione maxime abhorruit; nam cum singulari constantia ac magnanimitate populo et principibus errores exprobrabat, et in propriam familiam severissime animadvertibat, nec eas praetermisit historias, quae hanc parvam gentis suae et atavorum formam laedunt. —

5. Nulla usus est dissimulatione. Admirabili simplicitate, propria narrat peccata; etenim juxta publicam fidem gloriore per longum tempus versatus fuerat in aula Pharaonis et erat

et erat potens in verbis et operibus suis, imo
Duxerat iuxta veterem traditionem Aegypti-
tiorum contra Aethiopes exercitus hunc tam-
vis partem obruit silentio. Aegyptium a
se occisum narrat sine ulla facti Defensione,
deinde fugam in Madianitidem regionem
refert, Diffidentiam denique et poenam a
Deo impositam: uno verbo, tam parus ubi-
que est in laudando sese, tam in reprehen-
dendo severus; in tota sua historia hominem
sui oblitum invenimus, solius Dei rebus inten-
tum. —

Vidimus itaque Moysen fuisse fidelem ser-
vum Dei eo ipso non fuisse impostorem ut
Doctrinam illi datam falsam redderet. Con-
tinua series Israelitarum Historiae manifeste
docet, Moysen annua dicta et praecepta a Deo
ordinata ad aeternum observasse, adimplere
et populo tradidisse. —

Moyses si impropter fuerit tunc aut in ipso
momento vocationis suae per Deum habuit

malum

malam intentionem deceptionis Deum et po-
pulum, hoc autem Dei nequit, nam timore
perterritus improbo numero cedere voluit
Exodi III. v. 11. IV. 1., et non nisi voluntati divinae
subiit — aut puniendi tempore numero o-
mnia enim facta in concordia cum voluntate
divina facillime opprimunt. — Imo ipse Moy-
ses monet populum ut nihil adderent nihil
reducerent legi divinae — Deuth. IV. v. 2. 5., Non
addetis ad verbum quod vobis loquor nec aufere-
tis ex eo: custodite mandata Domini Dei vo-
stri quae ego praecipio vobis — v. 5. Scitis
quod docuerim vos praecepta atque iustitias,
sicut mandavit mihi Dominus Deus meus.
Nostrae assertioni occurrunt verba divina ubi
vocat Moysen servum suum Josue I. v. 2., Moy-
ses servus meus mortuus est” quale nomen
ei Deus non tribueret nisi eum fidelem non
agnovisset

Moyses etiam in doctrina quam refert
populo Israelitico Iudaeos decipere
noluit

Nam

Qui alios decipere sibi proponit et ipsis mendacio suadere, vias ad decipiendum aptas eligit, populi benevolentiam querit, grata non dura loquitur, blanditiis utitur. Moyses tamen Iudaeis non blanditur, sed dura ipsis exprobat v. g. incestum Tamar, filiorum Jacob vim in Sichimitas, frequentes in Deum rebelliones, idolatriam et multa alia.

Qui vult alios decipere facta remotis temporibus peracta in angulo et eorum paucis gesta seligit. — Moyses vero facta describit nova publica, quas in ipso Iudeorum conspectu contigerunt. Deceptor ambitivus et scientiae politicae peritus qualis Moyses a Deistis depingitur, utilitatem, gloriam unice intuebatur. quaecumque a Pharaonis filia sperare poterat, aspernatur, septimum non suae tribui sed Iudae posteris promittit, inter suos successorem non eligit, filios fratris Levitas sine honore permixtos relinquit, ipse narrat Aegyptium a se occisum, suam Deo restituentiam fratris et.

et sororis rebellionem non tacet. Sic ne agunt
impostores callidi et in arte fallendi periti.

Moses etiam id in animo habuisset
Judaeos fallere non potuit.

1°) In libris Moysi multa continentur gen-
ti Judaicae indecora; repugnat autem, ut gens
integra facta sibi ingloriosa unanimi ore ad-
mittat, nisi sint certissima et prout divina ac-
debeantur.

2°) Doctrina Moysis, disciplinam severam,
leges asperas et observatu difficiles continet. Ju-
daeii tamen hinc acerbis legibus sese submisere
Moysenque ut Dei legatum venerati sint.
Atque sane nunquam durissimis hinc legibus
se subjecissent, nisi facta, quae ut miracula,
Moysisque legationis argumenta proponebantur,
ipsis certissima fuissent. Si haec facta
nova fuissent et inaudita, nulla probatione
innixa, ab aliquo impostore serissimiliter in-
venta, nunquam profecto talem legem acce-
piissent.

3° Multa.

3° Multa occurrunt facta quae connectuntur cum monumentis publicis. Sic factum creationis cum Sabbato a Judaeis celebrato, primogenitorum Aegyptiorum occisio, cum Pascha in memoriam illius facti instituto connectuntur; sic tabernaculorum solennia agebantur in quod sub tentoriis habitassent Israelitae, ne manna in arca reconditum, perpetuus erat testis stupendi miraculi quo Moyses olim escam celestem obtinuerat. Omnia haec mirifice summaque cum harmonia facillime connectuntur, nulla adeit discordia. — Difficillimum imo impossibile esset improtori cum ejusmodi indole omni ex parte artificiose rem componere; ubique enim non humana non Moysis sed divina nobis apparent.

4° Moyses Judaeos decipere non potuit quantum ad miracula, nisi illis suaderet haec vere peracta esse, licet peracta non essent, nisi v.g. illis persuaderet Aegyptios decem plagis fuisse in eorum unguentum percussos quamvis id falsum esset; illos mare siccis pedibus transisse, quam

vis manuum nec vidissent nec comedisent; et multa alia quae in libris Moysi leguntur.

Atqui fieri non potuit ut natio eo usque decipita fuerit, ut cederet se videre quae non videbat, comedere quae non comederat; aliisquindidum foret, totam illam gentem insanire se, suis organis, suisque sensibus privatum esse quod absurdum est.

5) Admittimus Moysen fuisse tam magna praeditum indole malevolentiae et perversitatis summaque doctrina; posito eum fuisse summum artificem ad componenda ea omnia, praeditum inaudita capacitate adeo ut universum populum reipse decepsisse; estne possibile admittere, ut tam multa saecula, tam innumeri doctores et sapientes non potuissent explorare et recognoscere, etiamsi absque omni directa inquisitione, modicum opus malevolentiae et fraudis in promulgatore atqui nemo talia dici potest.

§ IV.

Judaei Doctrinam promulgatam per
Moysem tanquam Divinam nunquam
in dubium vocarunt.

Certum et indubitatum est Israelitae Moyse
vi, doctrinam per Moysem sibi traditam, tanquam
a Deo ipso data spectabant. Omnia enim dicta
et facta propriis auribus audiebant, propriis ocu-
lis videbant, nemo negare ausus est. Exodi XX
„v 8 „ Responditque omnis populus simul: cuncta
„quae locutus est Dominus faciemus. XX „ 18. Cumque
„autem populus videbat voces et lampades et soni-
„tum buccinae, montemque fumantem: et perteri-
„ti ac pavoris concussi, steterunt procul, v. 19, Dicente
„Moyse loquere tu nobis, et audiemus: non loquatur
„nobis Dominus ne forte moriamur. XXIV „ 3 respon-
„ditque omnis populus una voce: Omnia verba
„Domini quae locutus est, faciemus.”

Posteriores Judaei non minus doctrinam Moy-
se tanquam legem Dei esse credebant 1. Machab. I
„ 59. „ Et libros legis Dei combusserunt igni scin-
dentes.

dentes eos: v. 40. " Et aqua quaecumque invenie-
 bantur libri testamenti Domini et quisque
 observabat legem Domini, secundum preceptum
 regis trucidabant eum -" v. 65. " Et multi de
 populo Israel definitierunt apud se, ut non
 manducarent immunda: et elegerunt magis
 mori quam cibis coquinari immundis" v. 66.
 " Et noluerunt infringere legem Dei sanctam
 et trucidati sunt -" Et haec lex non erat ne-
 glecta neque perdita et postea tempore impij et
 crudelis Antiochi renovata in cordibus percussij
 et angustiis subjecti populi. - illa Durare nun-
 quam censebat et quemadmodum divina semper
 venerabatur. -

At aetate Moysis usque ad Davidem regem
 nulla alia lege utebantur duodecim tribus nisi
 Mosaisca, neque Iudices potestatem legislativam
 unquam sibi arrogaverunt; Iudicum III v. 4. "Di-
 misitque eos ut in ipsis experiretur Israelum,
 utrum audiret mandata Domini, quae praece-
 perat patribus eorum per manum Moysis, an
 non." Sub Saul eodem modo quo sub Iudicibus.

cuncta

cuncta administrabantur; Davidis vero temporibus stabilem magis formam accepit respublica et religionis ceremoniae cum majori apparatu perficiebantur, sed omnia fuisse secundum legem Moysis constituta, pro qua lege vehementissimam affectionem et amorem in psalmis ubique exprimit David, et quando moribundus erat haec ejus novissima fuisse verba ad filium suum Salomonem:

„ Ego ingredior viam universae terrae, confortare
„ et esto vir et observa custodias Domini Dei tui
„ ut ambules in viis ejus et custodias ceremonias ejus
„ et praecepta et testimonia, sicut scriptum est in
„ lege Moysis. — Eadem omnia sub Roboamo servata fuisse constat, ex eo quod Jeroboam qui a rege defecerat, necesse ad conservandam auctoritatem suam duxerit avocare decem tribus quae ejus adhaeserunt.

„ Si ascenderit dicebat populus iste, ut faciat sacrificia in domo Domini in Jerusalem convertitur
„ cor populi ad Dominum suum Roboam interficiam
„ que me et reverentur ad eum. — De rege Ashaliginus III Regum. c. XIV. v. 14. „ Veruntamen cor Ashaliginum erat perfectum cum Domino cunctis diebus suis.

scit

„fecit quod bonum et placitum erat in conspe-
 „ctu Dei sui, et subvertit altaria perigrini
 cultus, et praecepit Iudae ut querebat Dominum
 Deum Patrum suorum et faceret legem et uni-
 versa mandata. — Josaphat successor Asae qui
 regnavit viginti quinque annos pro lege studium
 summum fecit. „ Ambulavit in via patris sui
 „Asa, nec declinavit ab ea, faciens quae placita
 „erant coram Domino. — Tertio etiam anno regni
 „sui misit de principibus suis ut docerent in
 „civitatibus, et cum eis Levitae et Sacerdotes doce-
 „bantque populum in omni Iuda habentes librum
 „legis Domini et circumibant civitates Iudae et
 „erudiebant populum. „ Ex quo loco clare intelli-
 „gitur in libro legis Moysis qui tunc temporis exsta-
 „bat, omnia ad instituendos homines, ad religionem
 et vitam civilem necessaria contenta fuisse. — Idem
 princeps ut legitur II. Paral. XX 4, 5, 6, etc. „ Egressus
 „est ad populum de Bersabée usque ad montem
 „Ephraim et revocavit eos ad Dominum Deum
 „patrum suorum constituitque iudices terrae in
 „cunctis civitatibus Iudae ministris per singula loca.

et

et praecipiens iudicibus: Videte, ait, quid facia-
tis; non enim hominis exercetis iudicium sed
"Domini". In Jerusalem quoque constituit Jos-
ephath Levitas et Sacerdotes et principes fami-
liarum ex Israel, ut iudicium et causam Do-
mini judicarent habitatoribus ejus. Pracepitque
eis dicens, sic agatis in timore Domini fideliter
et corde perfecto. Omnem causam quae venerit
ad vos fratrum vestrorum, qui habitant in urbibus
inter cognationem et cognationem, ubicumque
quaestio est de lege, Demandato, De ceremoniis, de
justificationibus: ostendite eis, ne peccent in Do-
minum. Amarias enim Sacerdos et Pontifex
inter in his, quae ad Dominum pertinet praes-
sidebit. Labadias filius Ismael qui est Dux in
domo Iuda, super ea opera erit, quae ad regis
officium pertinent; habetisque magistros Levitas
coram vobis: confortamini et agite diligenter, et
erit Dominus vobiscum in bonis." - In hac igitur
rerum institutione facta a Josaphat certum est
nullam tribunalium inferiorum quae erant in ur-
bibus, neque supremi senatus Ierosolymis constituti,

aliam

aliam regulam fuisse juris dicendi preter legem
 Moysis, cuius variae partes designantur iisdem
 nominibus legum, mandatorum, iudiciorum, cere-
 moniarum, justificationum. Initio regni Joas.
 pepigit Jozada foedus inter se universumque
 populum et regem ut eret populus Domini et
 ingressus omnis populus domum Baal destru-
 erunt eam et simulacra illius confringerunt: -
 Nathan quoque Sacerdotem Baal interfecerunt
 ante aras... Hujus regni tempore restauratum
 templum Domini ex oblationibus, omniaque resti-
 tuta ad primum splendorem juxta dispositionem
 David, et diligenter servata fuerunt usque ad ul-
 timum circiter annum regni Joas. - De Ama-
 sia Rege legitur IV. Reg. XIV. 5. & 6. „Cumque
 „obtinuisset regnum, percussit servos suos, qui inter-
 „fecerant regem patrem suum: - Filios autem
 „eorum qui occiderunt non occidit, juxta quod scrip-
 „tum est in libro legis Moysi, sicut praecepit Do-
 „minus. dicens: Non morientur patres pro filiis, ne-
 „que filii morientur pro patribus: sed unusquis-
 „que in peccato suo morietur.“ Quae lex legitur

Deuth.

Deuth. XXIV. v. 16. „ In regno Israel semper fuere
prophetas qui reges atque populos obiurgarent
et ad observentiam legis revocarent. N. Regum
XVIII. v. 13. „ Et testificatus est Dominus in Israel
„ et in Iuda, per manum omnium prophetarum
„ et videntium, dicens: Revertimini a viis vestris
„ pessimis, et custodite praecepta mea, et caeremo-
„ nias, juxta omnem legem, quam praecepi patri-
„ bus vestris: et sicut misi ad vos in manus servo-
„ rum meorum prophetarum. „ Ex quibus argu-
mentis sufficienter patet legem Moysi nunquam
interiisse, semperque et ab omnibus tanquam
divina habita est.

§ V.

Utrum reliquae nationes doctrinam
Moysi divinam esse credebant. -

A.) Samaritani qui nisi Pentateuchum habuerunt
expectabant semper quemadmodum et Judaei ven-
turum Messiam, quem vocant Hatab. Joann.
IV. v. 25. „ Dicit ei (Xti) mulier De Samaria (veniens
haurire aquam) scio quia Messias venit (qui dicitur

Christus)

Christus) cum ergo venerit ille nobis annuntiabit omnia". Sciebant itaque Samaritani Messiam venturum eumque annes. vera doctrina habiturum fore. Unde enim sciebant haec, nisi crederent Moysi doctrinam esse doctrinam Dei. —

2° Pharisei quoque credebant Divinitatem doctrinae Moysi prout patet ex S. Luca XIV v. 3. ubi Divinitatem legis de sanctificatione Sabbati, observando Jesum, estne licitum sanare die Sabbati? Et respondens Jesus sciens quod Legis peritus et Phariseus, dicens: "Si licet Sabbato curare?" v. 4. At illi tacerunt" et in alio loc. S. Math XXIII v. 36. "Magister quod est mandatum magnum in lege" — cujus notitiam habuerunt interrogabant tantum tentantes Jesum sicuti versa precedenti Evangelista docet —

3° Sadducaeii dicentes: S. Math XXII v. 29. "Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus est et non habet filium, frater eius nuptias faciat ei et fructus eius. —

4) Pagani quorum tamen maxime intererat
Moysis existentiam negare nunquam doctri-
nam Moysi in Dubium vocarunt. S. Iustinus
in Cohortatione ad Graecos multos Designat pa-
ganos, qui Moysen ut principem et ducem
gentis Iudaeorum commemorat. -

5) Mahometani qui in Alcorano faciunt
mentionem Moysis et legis ejus. -

6) Christiani omnes et semper fuerunt quem-
admodum et hodie unanimes. - S. Marcus III
v. 19, 26 "De mortuis autem quod resurgant, non
legistis in libro Moysi? (Exodi III.6.) S. Lucas.
XIV v. 27 "Et incipiens a Moysse et omnibus Pro-
phetis interpretabatur illis in omnibus Scri-
pturis quae de ipso erant." v. 44 "Quoniam nunc
"se est implori omnia quae scripta sunt in lege
"Moysi." -

Archeologia moderna Moysen honorificum
reddidit inventionem numismatorum Apamae
in Syria exhibentium effigiem unius Cesa-
rum, ut Severi, Maximini, Phillipi Majoris;
ex altera parte iuncta Ekkel, Arca se ferens.
super

super aquas, intra cujus videtur masculus et femina, extra arcae vir mulierque redeuntes levando dexterarum suas; super tectus avicula sedens, altera in aëre, unguibus palmitem olivarum tenens. -

M. Humbolt invenit Americae plures tabulas pictas quae exhibent historiam hominis pristinum Biblicae traditionis unanimum.

Terpio vel Roaxoc uti, Americani vocant Noe figuratus est in arca super aquas. nati sunt una cum uxore filiisque ejus. -

§ VI.

Novum foedus Christi probat divinitatem doctrinae Moysis. -

Concordat Testamentum Novum in quo lex vetus vocatur lex Domini et lex Dei: -

Math. XV c. 6. "Tritum fecistis praeceptum Dei,"

Math ibidem. "Deus Dixit honora." ad Hebr. IX

"Hic sanguis testamenti quod mandavit ad

vos Deus." Propterea lex illa erat prophetica et figura futurorum. teste Paulo I ad Cor. X

v. 6. 11. ad Gal. IV. apud S. Ioan III v. 36. „Es.
non comminuetis ex eo.“ Solus autem Deus
potuit praeceptis et factis futura infallibiliter
praesignare, praesertim quia talia erant quae
ab illius pendebant voluntate. — S. Ioan IV. 36.
„Si credideris Moysi, credideris forsitan et mihi;
de me enim ille scripsit.“ Potestne dare
argumentum clarius probans divinitatem doc-
trinae Moysis. —

Tandem argumentatur optime Divus Tho-
mas qui lex illa disponebat ad Christum Do-
minum, unde ad illam tota ordinabatur, pro-
pter quod ille dixit Lucae ultimo. „quoniam
necesse est impleri omnia quae scripta sunt in
lege Moysi et Prophetis et Psalmis de me.“ v. 44.
Et Ioan. IV. 46 remittit Phariseos ad legem
Moysi; idem ergo Deus qui Christum ad nos
misit legem illam tulit. Lex vetus a Deo
data est ministerio Angelorum; haec assertio
est D. Thomae quae 98 art. 3. et absolutae ac
generatim sumpta omnino certa videtur ex testi-

monis

monio Pauli ad Gal. III. v. 19 „Quid igitur lex?
propter transgressionem posita est, ordinata
per Angelos in manu mediatoris..”

Christus divinitatem legis Mosaeicae appro-
bavit non solum verbis sed et factis, ipse enim
adimplevit legem per Moysen datam eamque
observare non negavit. Lev. XIII v. 3 „Et die octa-
vo circumcideretur infantulus.” — quae lex adim-
pleta est. Luc II v. 21. „Et postquam consumma-
ti sunt dies octo ut circumcideretur puer vo-
catum est nomen ejus Jesus.” et sanctificatio
primogeniti — ibidem v. 22 et 23. „Et postquam imple-
runt dies purgationis agens secundum legem Moy-
si tulit illum in Jerusalem ut viderent
eum Domino — sicut scriptum est in lege Domini:
Quia omne masculinum adaperiens vulvam
sanctum Domino vocabitur. — Lex Moysi data
Exodi XIII, 2. Item S. Virgo adimplevit omnia
ad quae ut Mater de lege obligabatur. Lucae.
II v. 22. et 24. Lev. XIII v. 6. 8 —

Pars II

Pars II

• Omnia quae Moyses docebat Deo digna erant. -

Tam probavimus § I in parte precedenti Moysen fuisse vocatum et missum a Deo Sacerdotem Dei, hominemque Dei ad promulgandam doctrinam Dei vocantis, certum est Deum non fuisse deceptum in hac electione nempe doctrinam veram divinam Moysen promulgare; Vidimus quoque § III Moysen in omni vita et sermone viri optimi et justissimi Dei speciem tulisse. - Potestne Deus impostorem, falsum praedictorem corruptorem doctrinae traditae vocare servum suum; hoc impugnat et reipsa doctrina per Moysen data signa divinitatis praesefert. -

Lex Moysis dividi potest in tres principales ordines praeceptorum scilicet in praecepta moralia, ceremonialia et judicialia.

Moralia quae pertinent ad informandos animos, ad pietatem interiorem ad virtutem. -

Ceremonialia dicuntur omnia quae ad divinum cultum

cultum proximae ordinabantur, qualia erant
praecepta sacrificiorum, sacramentorum, sa-
crorum et aliorum observantiarum quae sub
nomine sabbatorum videntur comprehendi Eze-
chiel XIX. -

Judicia denique seu judiciales leges dicebantur
quae ad regimen rei publicae ad justitiam cum
proximo servandam pertinebant. Et ad haec
capita revocantur omnia praecepta illius legis
ut recte declarat D Thom quæst 99 art. 5. -

Per illam legem divisam modo posito doctri-
na Moysi tendit homines facere bonos in se
in ordine ad proximos et ideo dedit illis prae-
cepta moralia quibus mores necessarij ad hone-
statem simpliciter praeicipiuntur: et quia non
potest esse homo in se bonus simpliciter nisi
sit recte ordinatus ad Deum et ad proximum,
ideo praecepta moralia haec omnia compre-
hendabant sub generalibus rationibus ex natu-
rali vel supernaturali lumine necessariis.
Quia vero ad usum et observantiam praecep-
torum naturalium aliquae positivae deter-
minationes.

1897
1897
minationes erant vel necessariae vel valde utiles ideo addita sunt in ordine ad Deum et cultum ejus praecepta caeremonialia, in ordine vero ad proximum et rem publicam praecepta judicialia. -

1. de Lege Morali

Omnis Religio tribus constat nempe rectis de Deo sentiis; piis in Deum affectibus et cultu externo honorificentissimo. -

1^a. Rectis de Deo sentiis - Moyses ubique vividam in Deum unam fidem fovet, illum qui exhibet ut ens externum, necessarium infinitum, immutabile, omnisciens, omnipotens, sibi sufficiens, beatissimum, sapientissimum et optimum rerum omnium creatorem et gubernatorem. -

2^a Omnes affectiones animarum erga Deum continentur illo praecepto: „Diliges Dominum „Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima „tua et ex tota fortitudine tua. -“ Et tota lex est nisi exhortatio perpetua ad timorem Dei, ad fiduciam in opre ejus et praesidio ad devotionem. Deuth. X. 12. „Et nunc Israel quid Dominus

Deus.

Deus tuus petit a te nisi ut timeas Domi-
 num Deum tuum, et ambules in viis ejus
 et diligas eum ac servias Domino Deo tuo
 in toto corde tuo et in tota anima tua
 ibidem XXXII. v 31. „ Non enim est Dominus.
 „ Deus noster ut dii eorum: et inimici nostri
 „ sunt iudices. - XXXIII. v 29. „ Beatus es tu Israel,
 „ quis similis tui populo, qui salvaris in Domi-
 „ no? „ Omnis denique perfectio, omnis san-
 ctitas ubique injungitur - Deuth XVIII 13. „ Per-
 fectus eris et absque macula, cum Domino Deo
 tuo - Lev XX v 2. „ Sancti estote quoniam ego
 „ Sanctus sum Dominus Deus vester.”

3° Omnia officia cultus externi cum maxima
 solemnitate iuncta et omnia contraria maje-
 stati cultus probita sunt. - Uti omnes leges
 contra idola et superstitiosos ritus; omnes leges
 de reverentia exhibita divino nomini in commu-
 ni sermone, omnes de votis et sacrificiis de
 admovenda divinis aris, cum animi puritate
 et corporis castimonia, uno verbo, nullum plane
 est officium internum seu externum quod a

Moyse.

Moyse non commendatur. —

Doctrina Moralis Moysi continet quoque virtutes spectantes communitatem. — Moyses enim commendavit non modo justitiae officia, ut non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum nec omnia quae illius sunt, sed etiam quaecunque charitati subjecta sunt. quae omnia hac brevissima sententia connectuntur: „diliges proximum tuum sicut teipsum.” Lev. XX. cui haec injunguntur: „Unusquisque patrem suum et matrem suam timeat. Cum messueris segetes terrae tuae non tondebis usque ad solum superficiem terrae, tuae nec remanentes spicas colliges, neque in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis sed pauperibus et peregrinis capienda dimittes. ego Dominus Deus vester. — Non mentiemini nec decipiet unusquisque proximum suum. Non facias calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. — Non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane. Non maledices surdo, nec coram caeco pones

offen-

offendiculum. - Non facies quod iniquum est
 nec iniuste iudicabis. - Non consideres perso-
 nam pauperis nec honores vultum potentis,
 iuste iudica proximo tuo. - Non eris crimi-
 nator nec susurro in populo. - Non stabis
 contra sanguinem proximi tui. - Non oderis
 fratrem tuum in corde tuo, sed publice argue
 eum ne habeas super illo peccatum. - Non
 quaeres ultionem, nec memor eris injuria ci-
 vium eorum. - Ego Dominus -

2) De Lege Coeremoniali.

Leges caeremoniales animae sanctitati influe-
 bant certum est. Tam enim praecepta mo-
 ralia quam caeremonialia et judicialia. Deut.
IV specialiter vocantur verba Dei, quia speciali
 modo sunt a Deo ipso tradita universo populo
 immediate audiente vocem ejus. - Exodi XX.
 Deut. IV et V et specialiter leges caeremoniales
 instituta erant ad abolitionem idolatriae. -

Istius enim legis partes praecipue erat

17) Circumcisio et Sabbatum signa populi peculiater Deo addicti, quae ad abolitionem idololatriae multum conducebant. Circumcisio quidem tum quia erat signum distinctivum quo Abrahamae posterum a quacunque alia gente deindebantur, et incircumcisos tanquam profanos et barbaros Iudaei habuerunt, tum quia erat signum memorativum quo foedus inter Deum et Abraham et Patriarchae illius fidei ac pietatis in frequentem memoriam revocari possent. Erat praeterea signum figurativum. Circumcisio enim significabat abundantiam malitiae renuntiandam. Erat denique signum initiativum quo homines religionis Iudaicae et Iehove cultui devotos se profitebantur et ad universam legem Mosaicam servandam seipsum obligant.

Sabbatum etiam revocabat ab idololatria erat enim ut circumcisio signum distinctivum et deindebat Iudaeos a cunctis aliis populis soli quippe Iudaei Sabbatum observabant.

2° Procepta de discriminibus animalium
 & abarum ad abolitionem idololatrie multum
 contulere. Lex enim ita Iudaeosa gentilium
 coetu separabat et gentilium animos ad invicem
 alienos et ad mutua foedera vel amicitias minus
 aptos et proclivos. reddidit, denique lex illa
 Iudaeos. a consortis gentium non primum arcebat,
 quatenus in ea Sanctitatis quaedam Iudaeis
 et consequenter gentilibus immundities adscribe-
 batur. -

3° Lex ritualis idololatriae obstaculo fuit, sa-
 cra pleraque certis locis personis et temporibus
 adstringendo, uti multum coercebat Iudaeos a
 cultu idololatriae lex illa juxta quam capitali
 supplicio puniendus erat is qui sacra faceret
 extra tabernaculum aut locum electum per Deum. -

Sic etiam uni tantum familiae sacra abun-
 di facultatem concevit lex ritualis ut populum
 illum in gentium ritus et deos propensum ad
 Dei veri cognitionem adduceret eosque a sacrifi-
 ciis privatis et moribus idololatriae avocaret, quo-
 tenus sacrificii potestatem uni tribui concessa im-
 pedivit.

989
pedit, ne quis inest appropriatus sacra aliqua pri-
vata et suspecta faciendi locus; quatenus excitabat
Levita tanto munere decoratos ad diligentionem
rerum sacrarum curam, quatenus restrictio Sacer-
dotii favoris, monumentum erat in familiam
Leviticam, quae prae coeteris Hebraeorum familiis
xeli contra idololatricam exempla perillustra pra-
buisset. —

Lex ritualis idololatriae progressum inhibuit,
varios ritus idolatricos expresse prohibendo —

3) De Lege Iudiciali.

Certum est eandem Leges Moysis quanto super-
rent antiquitate omnes alias cognitae coeterorum
gentium, tanto sapientia et perfectione antecelle-
re — Neque profecto nostram admirationem qui
illarum divinam originem credimus habent,
sed in omni aetate etnici ea suspexere, et ex his
fontibus eorum legislatores large hauserunt,
uti confectum est a pluribus doctissimis viris.
Omnia ad pacem et prosperitatem reipublicae
bene instituta sunt. — Certum est quod cum dili-
gentia

gentia cultus divini, seu interni seu externi honori ac dignitati per legis moralis et ceremonialis civilem sanctionem consuluerit Moyses.

In mutuis civium erga se officiis et rerum permutationibus docuit Moyses ut se invicem familiae membra existimarent; universam terram Chanaan in partes divisam aequaliter tribui jussit. - Stituit ut anno quovis septimo servi Hebraei manum itterentur, et ut quovis jubileo ad pristinos Dominos praedia et alia quaecvis bona redirent, neque unquam licitum esset pecuniam fratris ad unam commodare. - Praeterea tulit sanctissimas acquirisimaeque leges ad tuendam civium vitam et libertatem, atque eorum protegendam bona, de homicidio de furto de venditione et emptione, de commodato de deposito. - Nullum praetermisit vitae domesticae officium, seu conjugum seu parentem et filiorum, seu servorum et dominorum. - Imo quod nulli contigit legislatori omnia charitatis officia externa jussit. -

Quod leges militares attinet sanxit Legislator, ut aequae pacis conditiones hosti primum offerrentur.

Deuth.

Deuth. XII. 10. „ Si quando acciseris ad expu-
„ gnandum civitatem, offeres ei primum pacem.
Ut victoria moderata interetur, et urbe etiam
vi capta parceretur mulieribus, pueris. jumentis.
Nihil ad promovenda publica commoda huma-
na prudentia excogitare potest quod Moyses non
praescripserit. — Hujus diligentiae et prudentiae
argumenta, sunt leges de asyis, de bestis effe-
ratis, de tegendis puteis infinitaeque aliae. —

Pars III.

Utrum finis Religionis Mosaeicae
erat dignus Deo.?

Finem Legis Mosaeicae bonum ac honestum
esse et non temporalem tantum sed spirituales
et supernaturales certum est: quod sufficienter
probat eminentia legis Moysis. —

I Finis per illam legem a Deo principaliter
intentus fuit spiritualis et supernaturalis felicitas
illius populi in hac vita per bonos mores, et ve-
ram sanctitatem et etiam in futura per super
naturalem

naturalem felicitatem, sic sumitur ex Divo
 Thoma 12. quae. 98. art. 1. et quae. 99. art. 2. et ex Psal.
 XVIII v. 8. „Lex Domini immaculata convertens.
 „animas. testimonium Domini fidele, sapientiam
 „praestans parvulis. v. 9. „Iustitiae Domini rectae,
 „lactificantes corda. praeceptum Domini lucidum,
 „illuminans oculos. v. 10. „Timor Domini sanctus
 „permanens in saeculum saeculi: iudicia Domini
 „vera, justificata in semetipsa v. 11. „Desidera-
 „bilia super aurum et lapidem pretiosum mul-
 „tum, et dulciora super mel et favum. v. 12. „Ete-
 „nim servus tuus custodit ea in custodiendis illis
 „retributio multa. Item sumitur aperte ex toto
 Psalmo CXVIII. „Beati immaculati in via qui
 „ambulant in lege Domini.“ S. Paulus ad
 Romanos VII. v. 12. „lex quidem sancta et manda-
 „tum sanctum et iustum et bonum“ et v. 14. „lex
 „spiritualis est, ego autem carnalis sum.“ ubi
 licet videatur principaliter loqui de illa lege
 naturali „non concupisces“ tamen idem sine
 dubio intelligit de tota lege. Idem recte osten-
 dunt verba S. Stephani Acta Apr. VII. v. 38. „qui
 „aucepit verba vitae dare nobis.“ ubi per verba vitae
 legem

legem intelligit quam Moyses accepit ut eam populo daret. -- Constat autem ibi non loqui de vita temporali sed de aeterna. -- Unde Mat. XIV v. 16 quidem Christus interrogavit. „ Quid bo-
ni faciam ut habeam vitam aeternam? „ Chri-
stus autem docuit illum, per observantiam man-
datorum posse illum consequi vitam aeternam; ergo
propter finem vitae aeternae lex data est. -- Et
similiter Lucae X v. 25. interroganti legis perito:
„ Quid faciendo vitam aeternam possidebo? „ respon-
dit Christus „ In lege quid scriptum est quomo-
do legis? „ significans profecto legem illam da-
tam esse ad viam vitae aeternae consequendam.

II Finem Legis Moysis fuisse bonum et ho-
norem relative ad peculiarem Christi honorem.
Lex enim vetus dicimus data etiam erat in pe-
culiarem Christi honorem ad conservandam et au-
gendam fidem explicitam Christi venturi in
hominibus et per illam disponendum et prae-
parandum peculiarem populum ad ipsius ad-
ventum, ita D. Thomas Quae. 98 art. 4. S. Paulus
ad Roman. X v. 4. „ Finis enim legis ad iustitiam
omni credenti. -- Item ex eodem ad Gal. III dicente
posi-

positam esse illam legem donec veniret Christus
unde subiungit v. 23. » Priusquam veniret fides.
» sub lege custodiebamur conclusi, in eam fi-
» dem quae revelanda erat. v. 24. » Itaque lex
» paedagogus noster fuit in Christo, ut ex fide
» justificemur -» ex quibus satis constat Deum
dedit illam legem per respectum ad Christum
ac subinde in honorem ejus. - Deinde constat
datam esse ad sperandum illum populum
et custodiendum illum ab erroribus et idolatriis
gentium, sub cutta veri Dei et in fide Christi
venturi per quem posset justificare. Et ideo
comparat Paulus paedagogo gubernanti pu-
illum et custodienti illum ab omni malo
et periculo; comparat etiam sepe circumdan-
ti et concludenti vineam. - Denique constat,
datam esse propter conservandam fidem. Messiae
venturi, ideo S. Steph in Acti Ap. VII. 37.
priusquam diceret Moysen accepisse hanc legem
dixit: » Illic est Moyses qui dixit filiis I-
» srael: Prophetam suscitabit vobis Deus de fra-
» tribus vestris, tanquam me ipsum audietis. »
Fuit -

287
Fuit ergo Christus tanquam fundamentum
et scopus illius legis: data est ergo in specia-
lem honorem ejus praeparando et sanctifi-
cando populum ex quo carnem erat assum-
pturus. Quod etiam significavit. Paul. ad
Rom. IX. 4 et 5 dicens De Israelitis „ quorum
„ adoptio est filiorum et gloria et testamentum
„ legis latio et obsequium et promissa et con-
„ cludit. „ Quorum patres et ex quibus est Chri-
„ stus secundum carnem qui est super omnia
„ Deus benedictus in saecula. „ Ne si diceret
sicut alias praerogativas ita etiam legisla-
tionem, seu legem datam esse illi populo pro-
pter Christum qui ex illo erat nasciturus. -

Ex quibus aperte vidimus finem Religionis
Mosaicae fuisse bonum, honestum immo super-
naturalem et datam quoque fuisse ad conser-
vandam in hominibus fidem venturi Christi
ergo finem Deo dignum fuisse quod nobis
est argumentum firmum ac lucidum Divini-
tatis Religionis Mosaicae -

Pars IV

Utrius Deus Religionem Mosaicam
tanquam veram et divinam mira-
culis et signis approbavit.

1° de Miraculis.

Certum est plurimos actus supernatura-
les a Moyse aut occasione ejus potroctos
esse quos in historia ejus nempe in Penta-
tuecho dantur.

Sic virga Moysis in colubrum versa. Ex.

IV. 2 et 3. Decem plagae in Aegyptum venien-
tes. ibidem VII VIII et sequ. Columna nubis quae
per diem et columna ignis quae per noctem
dux erat itineris filio Israel. ibidem XIII. 21.

et 22. Transilus maris rubri sicco pede aqua
stante quasi murus a dextra Hebraeorum
et secera submersio totius exercitus Pharaonis:

XIV. 16 et sequ. "Aqua de mara in dulcedinem
versae." XV. 23 et sequ. Manna de coelo pluens.
et omnes hujus prodigii circumstantiae XV
Aqua fluens de petra virga Moysis percussa.

XVIII

XVII v 2 et sequ. Promulgatio legis in monte
Sina. XX Horrendus core et sociorum in-
teritus. - Num XXI Virga Aaronis quae
ex duodecim in tabernaculo repositis sola
floruit. Num XXII et permulta alia. -

Certum itaque est dictos actus factos esse,
illa enim omnia in libris Moysis expressis
scriptis inveniuntur, agitur tamen utrum actus
illos vere esse supernaturales et miracula nem-
pe opere Dei ejusque auctoritate per actus fuisse.

Dictos actus esse vera miracula dicimus.
1° Constat de eorum origine divina 2° Testatur
ipse Moyses se haec universa facere vi potentiae
sibi a Deo concessae. - 3° Praedicta prodigia
non oriuntur a causis naturalibus a causa
humana vel diabolica. - Non a causis nature
libus. evidentur enim appropinquant naturae
factorum quae in ejusmodi circumstantiis produ-
cuntur. - Non a causa humana. excedunt
enim capacitatem hominis naturalem. - Non
a causa diabolica: plura enim sunt primi
generis.

generis v. g. transitus maris rubri, promul-
 gatio legis in monte Sina. - Numerosiora
 et splendida sunt quam prodigia contradi-
 ctoria patrata ab Aegyptiorum maleficiis
 qui Divinam potentiam agnoscere et confite-
 ri demum coacti sunt - Exodi XXI v. 19. "Et dixe-
 runt maleficii ad Pharaonem: Digitus Dei
 est hic induratumque est cor Pharaonis". -
 Aliunde doctrina in cuius gratiam fuerunt
 facta cupiditibus hominum contradicit, cul-
 tum Demonum abhorret, puto diabolus non
 censetur agere in gratiam veritatis, praesertim
 modo tam mirabili et constanti. -

3° Constat de eorum retentione cum Doctrina.
 miracula et signa se operari ad probandam
 divinam missionem frequentissime testatus
 est Moyses. specialiter in Num XXIV v. 28 occasio-
 ne seditionis contra eum a Core et sociis conceitatae.
 "In hoc scietis quod Dominus miserit me ut
 facerem universa quae cernitis et non ex pro-
 prio ex corde protulerim. -

Ergo miracula iusta et prodigia probant di-

vinorum

divinam Moysis missionem et ultimo divinitas doctrinae et legislationis ab ipso in nomine Dei promulgatae. —

II de Prophetiis.

Convenit nobis hic dicere de Prophetiis quae probant divinitatem Legis Mosaeicae; quae hic ponimus prout reputantur ut signa supernaturalia ad probandam divinitatem doctrinae ejusque veracitatem in cujus confirmationem Euntur. —

Certum est sequentes Prophetiae actu factae sunt. —

Moysis praesumtavit plagas Aegyptii. Exodi III v. 10. IX v. 19. 29 etc. X v. 4 etc. Transitum per mare rubrum ibidem XIV 13. — Mannam quam Deus quotidie de coelo praestitutus erat filiis Israel II 6 etc. — Interitum Core, Dathan et Abiron. II XV 5. Divinis mandatis parere populo nolenti praedixit, nullum Iudeorum qui viginti jam attigerat annum, terram promissam visurum esse, exceptis Caleb et Josue. Num XX Innumeras proponit bened

benedictiones Iudaeis, si permanserint in
 observandis Domini praeceptis: pax erit
 in finibus eorum, benedicti erunt in civita-
 te et in agro, corruent eorum ipsius inimici
 eorum etc: diras autem si mandata custo-
 dire neglexerint annuntiat calamitates in-
 ducentur super eos, super terram et greges. ma-
 ledictiones Domini, tradentur in manus ini-
 micorum suorum, dispergentur per omnia
 regna terrae et alia. — Lev. XXV. et Deut. XXVIII.
 Praedixit terram anno sexto daturas fructus
 trium annorum ad supplendum requiectioni
 anni septimi, quo durante nec agros serere, nec
 vineas putare Iudaei debebant — Lev. XXV.
 Omnium autem celeberrimum Deut. XXVIII. 15
 „ Prophetam de gente tua et de fratribus tuis
 „ sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus
 „ ipsum audies — ”

Quare prophetiae verae sunt prophetiae. Deus
 est enim auctor illorum. —

Hoc testatur 1us Moyses, cuius testimonii le-
 giti-

legitimitas sat clare probatur ejus sinceritate
cordis et ingenii sublimitate. —

2° Haec praedictiones sunt divinae quoad
originem non possunt enim praevisioni hu-
manae aut diabolicae inspirationi attribui,
nam Doctrina Moysis aliunde probatur vera,
ergo praedictiones quae militant in gratiam
ejus, divinae revelationis, non possunt attribui
inspirationsi diabolicae. — Porro nullae prophe-
tiae pro objecto habent praemuntiationem mi-
raculorum, miracula autem pendent a libera
Dei voluntate, non potuerunt cognosci nisi per
praedictionem divinam; praemuntiati eventus,
non pendebant a causis naturalibus physicis
aut moralibus, proinde ab homine praevideri
non poterant. —

Divinae itaque sunt quemadmodum proba-
vimus ex ipso verae erant Verificatae quoque
fuerunt cum omnibus circumstantiis; quod
constat quoad alios ex ipso Pentateucho, quoad
alios ex coeteris Vet Testamenti libris, quoad

ultimum

ultimum ex Novo Testamento; et ante even-
tum praedictae erant cum omni concordantia
veris. —

Dictae Prophetiae editae fuerunt ad pro-
bandam Divinam missionem Moysi in divi-
nitate doctrinae debet autem dari relatio inter
doctrinam et prophetias. Si enim Doctrina et
missio Sacerdotis divinae sunt, quod probavimus
prima parte et prophetiae similiter, imo evi-
denter constat illum multa praesumtione
ad confirmandam eorum filiis Israel auctori-
tatem ipsi a Deo concessa. —

Prophetiae itaque in libris Moysi attatae
probant Moysen a Deo fuisse missum ergo
alterius probant divinam esse Doctrinam et
legislationem a Moyse ratione suae missionis
divinae traditam; humana enim non posse
esse doctrina a Moyse quatenus legislatore et
sacerdote divinitus misso transmissa. —

Vidimus itaque Doctrinam Moysi populo
Israelitico promulgatam, ubique correspon-
dentem omnibus assertionibus in initio thae-
ris
positis

positis et illas affirmative probat ergo:
Doctrinam Moysis Religionem Divinam
esse. —

140

141

141

141

